

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
 Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax : 210-2124524

Αθήνα, 25/09/2017
 Αριθμ. Πρωτ.: 776

Προς:
 Βουλή των Ελλήνων
 Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
 Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 8953/21-9-2017**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Δ. Κυριαζίδης**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Αναφορικά με τη νιτρορύπανση των υδάτων, υπόγειων και επιφανειακών, σημειώνεται ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) έχει ως συναρμοδιότητα με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας την εφαρμογή ορισμένων Οδηγιών για την προστασία του περιβάλλοντος. Μία από αυτές είναι και η Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης», η οποία έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο από το 1997 και για την οποία αρμόδια υπηρεσία για τη χώρα μας έχει οριστεί η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ).

Σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ, κάθε Κράτος-Μέλος οφείλει, μεταξύ άλλων, να χαρακτηρίσει ως ευπρόσβλητες ζώνες περιοχές της ξηράς, των οποίων τα ύδατα απορρέουν σε ύδατα, που εμφανίζουν αυξημένες συγκεντρώσεις νιτρικών (μεγαλύτερες των 50μg/lit).

Ο χαρακτηρισμός μίας περιοχής ως ευπρόσβλητης από τη νιτρορύπανση γίνεται από το ΥΠΕΝ, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, μεταξύ των οποίων και το ΥΠΑΑΤ, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν αυξημένες τιμές νιτρικών στα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα της συγκεκριμένης περιοχής, μετά από μετρήσεις, που πραγματοποιούνται με βάση σταθερό δίκτυο παρακολούθησης υπόγειων και επιφανειακών υδάτων, το οποίο είναι αρμοδιότητα του ΥΠΕΝ.

Όσον αφορά στην περιοχή της Καβάλας, σημειώνεται ότι το σύνολο σχεδόν των καλλιεργούμενων εκτάσεων της Δ.Ε. Φιλίππων και του Δήμου Δοξάτου Δράμας περιλαμβάνεται στη Ζώνη Ευπρόσβλητη από Νιτρορύπανση (ZEN), εντασσόμενη στην περιοχή της Λεκάνης Απορροής του Ποταμού Αγγίτη, που έχει χαρακτηριστεί ως τέτοια με την αριθμ. 190126/23.04.2013 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Υγείας & Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Τροποποίηση του άρθρου 2 της 19652/1906/1999 κοινής υπουργικής απόφασης «Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης – Κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα του άρθρου 4 της υπ' αριθμ. 16190/1335/1997

κοινής υπουργικής απόφασης" (Β' 519), όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει» (Β' 983/23-4-2013).

Όσον αφορά στη λήψη μέτρων περιορισμού της χρήσης αζωτούχων/νιτρικών λιπασμάτων, το ΥΠΑΑΤ έχει προβεί στις κάτωθι ενέργειες:

- Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου «Σύνταξη προγραμμάτων δράσης στις ευπρόσβλητες από νιτρορύπανση περιοχές», που έχει ήδη ανατεθεί και θα παραδοθεί έως τον Απρίλιο του 2018, θα συνταχθούν Προγράμματα Δράσης για τις χαρακτηρισμένες ΖΕΝ. Σε αυτά τα Προγράμματα Δράσης θα προβλέπονται μέτρα για τη μείωση της νιτρορύπανσης σε κάθε περιοχή ΖΕΝ, τα οποία θα είναι υποχρεωτικά για τους παραγωγούς.
- Στο πλαίσιο του υπομέτρου 10.1 «Γεωργοπεριβαλλοντικές-κλιματικές ενισχύσεις» του μέτρου 10 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, περιλαμβάνεται η γεωργοπεριβαλλοντική δράση 10.1.4 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα», που εφαρμόζεται σε περιοχές ΖΕΝ, αλλά και σε σημαντικούς υγρότοπους της χώρας, στην οποία οι παραγωγοί εντάσσονται εθελοντικά και αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν κάποιες φιλοπεριβαλλοντικές πρακτικές.

Οι δεσμεύσεις, που καλούνται να εφαρμόσουν οι παραγωγοί στο πλαίσιο της δράσης, λαμβάνοντας τη σχετική αποζημίωση με τη μορφή ενίσχυσης, είναι οι ακόλουθες:

Α. Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης, που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης.

Β. Ξηρική αμειψισπορά, που εφαρμόζεται τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης.

Γ. Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες, που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης.

Δ. Παρυδάτια ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αρδευόμενα αγροτεμάχια, που εφάπτονται με επιφανειακά ύδατα (ποτάμια, υδατορέματα, λίμνες κ.ά.).

Δεδομένης της στόχευσης της δράσης καταρχάς στην ποιότητα των υδάτων και δευτερευόντως στη βιοποικιλότητα και στην περίπτωση, που ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκηρυχθέντος ποσού, τα υποψήφια για ένταξη αγροτεμάχια κατατάσσονται με βάση τα παρακάτω κριτήρια επιλογής:

1. Η γεωργική γη βρίσκεται σε υπόγεια υδατικά συστήματα με κακή ποιοτική (χημική) κατάσταση, όσον αφορά στα υπόγεια ύδατα.

2. Η γεωργική γη βρίσκεται σε προστατευόμενη περιοχή (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων).

Τα παραπάνω κριτήρια εξασφαλίζουν την περιβαλλοντική στόχευση της δράσης και δίνουν προτεραιότητα στις περισσότερο επιβαρυνμένες από ρύπανση των υδάτων περιοχές και δευτερευόντως σε εκείνες, που υποστηρίζουν σημαντική βιοποικιλότητα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το μέγιστο περιβαλλοντικό αποτέλεσμα.

Συνολικά, η εφαρμογή της δράσης αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα την άμεση μείωση της ρύπανσης του νερού από τη γεωργική δραστηριότητα, τόσο από νιτρικά ιόντα όσο και από άλλες εν δυνάμει ρυπογόνες εισροές, όπως φωσφορικά ιόντα και φυτοπροστατευτικά προϊόντα, καθώς και την ταχύτερη απορρύπανση των υπόγειων και επιφανειακών νερών. Επιπλέον, αναμένεται μείωση της χρήσης νερού για γεωργική χρήση.

Για την προαναφερθείσα δράση έχει εκδοθεί η αριθμ. 1013/95296/13.09.2017 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός πλαισίου εφαρμογής των Δράσεων 10.01.01 “Προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας”, 10.1.02 “Προστασία παραδοσιακού ελαιώνα Άμφισσας”, 10.01.03 “Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας” και 10.01.04 “Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα” του Μέτρου 10 “Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα” του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (ΠΑΑ) 2014-2020» (Β' 3256/18-9-2017), ενώ η Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος προγραμματίζεται να προκηρυχθεί το συντομότερο δυνατόν με Ενιαία Αίτηση Εκμετάλλευσης (ΕΑΕ) αναφοράς το 2017 και πρώτο έτος εφαρμογής και πληρωμής το 2018.

Όσον αφορά στον ποιοτικό έλεγχο των λιπασμάτων, το ΥΠΑΑΤ μεριμνά για τη διασφάλιση της διακίνησης ποιοτικών λιπασμάτων στην εγχώρια αγορά, με σκοπό την ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής, εξασφαλίζοντας, παράλληλα, την υγεία των ανθρώπων, των ζώων και του περιβάλλοντος. Αυτό επιτυγχάνεται με τον έλεγχο σχεδόν του συνόλου των λιπασμάτων, που επιτρέπεται να διακινούνται στη χώρα και τα οποία θα πρέπει να τηρούν τις ποιοτικές και ποσοτικές προδιαγραφές, οι οποίες ορίζονται από τις ενωσιακές και εθνικές διατάξεις, με σκοπό να καταλήξουν στον τελικό χρήστη/Έλληνα αγρότη.

Οι ανωτέρω έλεγχοι –διοικητικοί, επιτόπιοι και εργαστηριακοί– πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τις αρμόδιες αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, τους εποπτευόμενους φορείς του ΥΠΑΑΤ, καθώς και με το Γενικό Χημείο του Κράτους και τις χημικές υπηρεσίες σε όλη τη χώρα και τα τελωνεία.

Στο πλαίσιο της ορθολογικής χρήσης των λιπασμάτων, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, ενημερώνονται οι αγρότες με ανάρτηση σχετικού εντύπου του ΥΠΑΑΤ στις επιχειρήσεις πώλησης λιπασμάτων σε όλη την ελληνική επικράτεια, για τη χρήση του κατάλληλου λιπάσματος, της ενδεικνυόμενης ποσότητας και τις απαραίτητες και μόνο δόσεις λιπάσματος, ανάλογα με την καλλιέργεια, την εποχή και τον τρόπο εφαρμογής του λιπάσματος. Το εν λόγω έγγραφο επικαιροποιείται από το ΥΠΑΑΤ, όταν προκύπτει αναγκαιότητα και καταλήγει στις επιχειρήσεις εμπορίας σε συνεργασία με τα Τμήματα Αγροτικής Ανάπτυξης των Αποκεντρωμένων Διευθύνσεων του ΥΠΑΑΤ.

Σε ό,τι αφορά στη χρήση αζωτούχων/νιτρικών λιπασμάτων, από το ΥΠΑΑΤ συντάχθηκε και εκδόθηκε «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης» υπό τη μορφή της με αριθ. 1420/82031/22.07.2015 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης» (Β' 1709/17-8-2015), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και ο οποίος προβλέπεται από την προαναφερθείσα Οδηγία 91/676/ΕΟΚ.

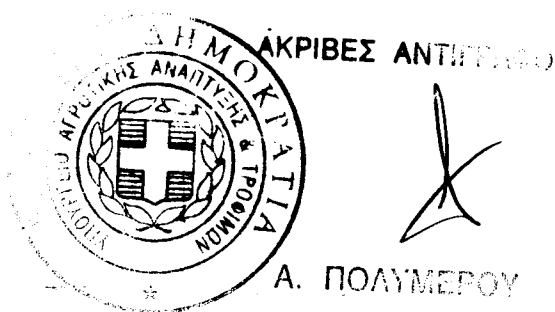
Ο εν λόγω κώδικας ισχύει για ολόκληρη τη χώρα και περιλαμβάνει μία σειρά διατάξεων, οι οποίες είναι αυστηρά απαγορευτικές, με στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία των υδατικών πόρων. Ενδεικτικά, οι απαγορεύσεις αφορούν στον τρόπο εφαρμογής των αζωτούχων λιπασμάτων όσο και των επεξεργασμένων υγρών ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων αποκλειστικά σε εδαφικούς αποδέκτες, την τήρηση ελάχιστων αποστάσεων από ρέματα και υδάτινους όγκους, την τήρηση μέγιστου ορίου ποσότητας αζώτου από κτηνοτροφικά απόβλητα, με την οποία εφοδιάζονται τα εδάφη, καθώς και την υποχρεωτική επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων.

Πλέον των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ), ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου εποπτευόμενο από το ΥΠΑΑΤ, συμμετέχει, με εκπρόσωπό του, στη Τεχνική Γνωμοδοτική Επιτροπή Λιπασμάτων. Η εν λόγω Επιτροπή ελέγχει τα νέα είδη λιπασμάτων, ως προς την τήρηση των προϋποθέσεων, που ορίζει το ΦΕΚ Β' 1274/30.9.2002 και γνωμοδοτεί, προκειμένου να λάβουν έγκριση κυκλοφορίας στη χώρα μας.

Επίσης, το ΜΦΙ δύναται να πραγματοποιήσει τον εργαστηριακό έλεγχο των εισαγόμενων λιπασμάτων, σύμφωνα με το ανωτέρω ΦΕΚ (άρθρο 4 παρ. 5γ), αμέσως μόλις ολοκληρωθεί η προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού, που αναμένεται να πραγματοποιηθεί στις αρχές του έτους 2018.

Κατά τα λοιπά, αρμόδια να απαντήσουν είναι τα συνερωτώμενα Υπουργεία Εσωτερικών και Υγείας, καθώς και το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προς το οποίο κοινοποιείται το παρόν έγγραφό μας με αντίγραφο της Ερώτησης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπουργείο Εσωτερικών - Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Υγείας - Γραφείο κ. Υπουργού
3. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
-Γραφείο κ. Υπουργού (με αντίγραφο της Ερώτησης)
4. Βουλευτή κ. Δ. Κυριαζίδη